

TERUG NAAR HUIS

DOOR

W. J. STRIJT

LIDA en haar kleine zusje Winnie hadden de auto van meneer Van der Sande nagezwaaid, tot ze verdwenen was om de hoek van de Grote Gracht. Nu hingen ze min of meer verveeld tegen de vensterbank en zweggen. Achter hen, in een hoek van de huiskamer stond de grote, kleurig versierde kerstboom vol witte, nog nieuwe kaarsjes. Vanavond was het Kerstavond en dan zou de boom voor de eerste maal worden aangestoken. Lida en Winnie beiden herinnerden zich van vorige jaren, hoe heerlijk het altijd geweest was, als moeder een voor een de kaarsjes aanraakte met een lucifer en het al lichter en blijder werd in de warme kamer. Mooier nog dan overdag glansden dan de versierselen, donkerder en groter werd de boom. Later, wanneer ze genoeg hadden van het stille kijken, werd de lamp aangedraaid en deden ze samen met moeder spelletjes.

Het gezicht van Lida werd strak en ontevreden. Vanavond zouden zij en Winnie alleen zijn met Mien, de dienstbode, wat was er dan voor prettigs aan Kerstavond? Moeder was mooi aangekleed weggegaan met meneer Van der Sande en had gezegd, dat ze vanavond limonade kregen en kerstkrans, en dat Mien nu spelletjes met hen zou doen. Maar Lida hield niet van Mien, ze had een hekel aan haar schelle, ruwe stem en aan haar rode werkhanden. Lida had ook een hekel aan meneer Van der Sande, omdat hij moeder altijd wegnam van Winnie en haar, omdat hij over een paar maanden hun tweede vader zou worden en dan altijd bij hen wonen zou.

Met een zucht sloeg ze haar arm om haar zusje heen. „Wat zullen we gaan doen?” vroeg ze lusteloos. Maar ook Winnie wist niets te bedenken en zo bleven ze naar buiten staan kijken op de drukke verkeersweg, waar de mensen haastig voortliepen, de kragen hoog, het lichaam enigszins voorovergebogen in verweer tegen de felle Oostenwind, die door de straten blies. Het was vinnig koud. Als een vale, grijze sluier hing de lucht boven de grote stad en bleek uitgeslagen waren de straatstenen. Enkele winkels aan de overkant hadden reeds lichten aan; ze zagen, hoe de bedienden pakje na pakje in papier wikkelden en hoe telkens andere mensen hun inkopen deden aan de brede toonbanken.

„Denk je,” zei Winnie, „dat alle mensen Kerstfeest vieren?” Lida glimlachte met de meerderheid van haar tien jaar. „Nee,” zei ze dan, „natuurlijk niet, je weet toch, hoe Pim van den schoenmaker vanmorgen juist vertelde, dat zij nog nooit een kerstboom gehad hadden! Maar wat hebben *wij* nu aan een kerstboom, als moeder er niet is! Vind jij het soms leuk, vanavond met Mien?” Winnie aarzelde een ogenblik; ze was zachter en eenvoudiger van aard, dan haar zusje en niet als deze hinderde het haar, dat Mien zo heel anders was dan moeder. Maar ze zag te veel tegen Lida op, om een afwijkende mening te durven uiten en dus zei ze langzaam,

„nee, 't is niets leuk.” „Weet je,” vervolgde Lida hartstochtelijk, „ik vind het gemeen van moeder om uit te gaan met meneer Van der Sande en ons alleen te laten. O, ik heb een hekel aan hem; ik zou weg willen lopen en nooit meer terug komen! Jij niet? Zou jij niet willen, Win? Denk eens, hoe heerlijk het zou zijn, als wij samen naar oma gingen?”

Winnie keek haar opgewonden zusje verbaasd aan. „Dat kan toch niet, wij hebben immers geen geld voor de trein!” „Maar zou je het willen, Win?” Lida vroeg het dringend. Haar felle, blauwe ogen werden donkerder, haar mond opende zich in gespannen afwachting. „Ik wel,” zei Winnie, nu ook geestdriftig. Ze hield veel van de lieve, oude dame, die vertelde van vader, toen hij klein was; die haar dikwijls naar zich toe trok, om dan zacht te zeggen, „wat lijkt je toch op je vader, klein meisje van me!” Doch weer voegde ze er aan toe, „Lida, we hebben immers geen geld voor de trein.”

Maar Lida lachte vrolijk, ze trok Winnie mee naar het midden van de kamer en draaide haar uitgelaten in het rond. Dan ineens ernstig wordend, fluisterde ze: „Weet je, we maken onze spaarpot leeg, en nemen al het geld mee. Als moeder dan vanavond laat thuis komt, zijn wij weg, lekker! en bij oma is het heerlijk. Ze vindt het natuurlijk fijn, als we voor goed bij haar komen.”

Toen gingen ze rustig, als grote mensen, aan tafel zitten en bespraken het plan. Straks, na het middageten, als Mien in de keuken afwaste, zouden ze wegsluipen en naar het station gaan. Mien zou niets merken, voor ze in de kamer kwam om de kerstboom aan te steken. Lida verkneuterde zich. Wat een gezicht zou Mien zetten, als er niemand binnen was! En moeder, wat gek zou die kijken, als ze het hoorde!

De schemer viel; de hoeken van de kamer waren met duisternis gevuld, de ramen stonden als bleke vlekken in de wand en de haard wierp zijn rode gloed tot ver onder de tafel.

„Weet je, wat we maar moesten doen,” zei Lida plotseling, „dat kleine boompje naar Pim brengen, vind je niet, Win?” Winnie knikte. „Ja, dan heeft hij ook een kerstboom,” zei ze, omziend naar het kleine namaak kerstboompje, dat onder de grote boom stond. Jaren geleden had Winnie het eens van een tante gekregen en ieder Kerstfeest opnieuw had ze het weer bij de grote boom gezet. In haar hart vond ze eigenlijk het kleine boompje nog mooier dan de grote, omdat zij zelf het helemaal op mocht sieren en zelf de dunne kaarsjes mocht aansteken. Maar ja, nu ze naar oma gingen, had ze het boompje eigenlijk niet meer nodig en Pim zou het zeker prachtig vinden. „Ja, we moeten het maar aan Pim geven,” herhaalde ze nog eens vastbesloten. Daarna zwegen ze. Het duister werd dieper, roder leek het vuur en wijder de stilte. Zo bleven ze samen in de besloten, warme veiligheid van de kamer, wachtend op het avondeten.

— — — — —
Voorzichtig hadden ze de deur achter zich gesloten en nu liepen ze samen buiten. Lida had Winnie hard meegetrokken, de hoek om en de gracht op; daar eerst voelde ze zich veilig en begon ze rustig te lopen. Ze ging fier rechtop. Haar rechterzak was zwaar van het geld, dat ze met veel moeite uit de twee groene varkens geschud had en onder haar linkerarm droeg ze voorzichtig de grote doos met het kerstboompje voor Pim. Ze spraken niet veel. Ongelijk klonken hun snelle voetstappen over de verlaten gracht.

De wind was gaan liggen ; de koude stond onbeweeglijk over de donkere aarde. In het rimpelloze water van de gracht spiegelden de lantaarnlichten rustig, de maanlicht overvloedige hemel was wonderlijk diep blauw en kwistig overstrooid met flonkersterren.

Het was een stevig eind naar Pim's huis. Ze kwamen over een groot plein, waar nog hoge stapels kerstbomen lagen te geuren. Voor een mosselenkraampje stond een groepje mannen te eten, de rood verweerde gezichten geel beschenen door flakkerend olielicht. Vaster klemde Winnie Lida's hand. Ze was niet gewend 's avonds buiten te komen en deze mannen met hun harde, onverschillige stemmen, beangstigden haar. Maar Lida ging onbevreesd voorbij. Haar ogen glansden voldaan. Ze dacht aan moeder en aan meneer Van der Sande. De bitterheid, die zich langzaam aan in de trotse kinderziel verzameld had, scheen weg te vloeien in blijdschap over deze grootse voldoening ; op deze wijze nam haar kleine hart wraak over het geleden onrecht.

Er waren niet veel mensen voor wie Lida liefde voelde. Eigenlijk waren het er maar twee ; moeder en juffrouw Borns, bij wie ze een jaar in de klas gezeten had. Eens toen ze na vieren helpen mocht bij het opbergen van boeken en schriften, had ze een bloemenvaas omgegooid. De scherven grijs aardewerk hadden verwijtend op het rode zeil gelegen. Toen was ze in snikken uitgebarsten. Die mooie vaas ! de vaas van de juffrouw ! Maar deze zelf had haar verschrikt naar zich toetrokken. „Kindlief, heb je je bezeerd ?”

Rustig als altijd had Lida de volgende dagen in de klas gezeten, schijnbaar was ze het voorval vergeten, maar het volgende jaar, toen ze een andere onderwijzeres kreeg, stond ze telkens weer om vier uur te wachten, tot juffrouw Borns wegging. Dan liep ze schuchter mee, tot de onderwijzeres vriendelijk zei, „nu mag je niet verder, Lida, anders kom je te laat thuis.” Dan gaven ze elkaar een hand en glimlachten en juffrouw Borns, verder gaande, verwonderde zich steeds opnieuw over deze stille trouw, waarvan zij de oorzaak niet gissen kon. Maar Lida, de dingen fijn en zuiver aanvoelend, kon nooit meer vergeten, hoe juffrouw Borns het eerst aan háár gedacht had en niet aan het verloren gegane bezit.

„Kijk eens, Lida,” Winnie bleef stil staan en wees naar een café, waaruit



met veel moeite uit de 2 groene varkens geschud

verwarde geluiden naar buiten klonken. De deur stond half open en in de blauwige nevel zagen zij het grote buffet met de vele, kleurige flessen. Er werd gedanst. Mannen met petten op draaiden rond met opzichtig geklede vrouwen. Boven de hoofden hingen dennetakken en papieren kerstklokken en helemaal achterin de lange, smalle zaal stond een grote kerstboom vol elektrische lichtjes. Maar Lida trok het zusje mee. Eén van de mannen had haar lachend toegeknikt. „Kom mee,” zei ze, „die mensen zijn dronken, we zijn nu zo bij Pim.” De schoenmaker woonde naast een armoedig snoepwinkeltje in een nauwe, donkere straat. Even aarzelde Lida, voor ze aanbelde, en toen een opgeschoten meisje de deur open had gemaakt, reikte ze vlug de doos toe. „Asjeblijft,” zei ze enkel, „voor Pim.” Haastig ging ze terug met Winnie naast zich. „Nu moeten we gauw naar het station,” zei ze opgelucht, toen ze weer in een drukke winkelstraat liepen. „Vind je het niet leuk, Win? Samen in de trein?” Maar Winnie antwoordde niet. Ze had zich lopen vermaken met haar ogen bijna dicht te knijpen en zo te kijken naar de lantaarnlichten. Prachtige lichtstralen schoten dan naar alle kanten uiteen en als je het hoofd bewoog, bewogen de stralen mee, Maar eensklaps, wat was dat? wat wonderlijk groot en helder werden de stralen! Ze bleef staan en staarde en ook Lida was blijven staan en samen tuurden ze nu door de smalle deuropening de zaal in, waar dat heldere licht straalde in de top van een reusachtig grote kerstboom. Eerst zagen ze niets anders dan die boom, maar toen hun ogen gewend waren aan het zachte kaarslicht, zagen zij kinderen zitten, lange rijen kinderen.

Een heer kwam naar hen toe. „De deur moet dicht, meisjes,” zei hij. „Waarom staan jullie daar zo, vinden jullie het zo mooi?” Ze knikten beiden zwijgend. „Je moogt er wel in komen,” zei de heer glimlachend, „we vieren Kerstfeest.”

„Alstublieft, meneer,” zei Lida beleefd en toen bracht de heer hen naar het midden van de zaal, waar ze zitten mochten tussen de andere kinderen. Het werd juist heel stil, want er zou een verhaal verteld worden. Het was een prachtig verhaal. Van een kind, dat geboren was, heel, heel lang geleden, juist in de nacht, die komen ging. Er had een grote schitterende ster aan de hemel gestaan, een engel was verschenen aan eenvoudige herders en had gezegd: „Heden is de Zaligmaker geboren!” Liefelijke muziek had in het rond geklonken en duidelijk hadden de herders horen zingen: „Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!”

Later, toen het kind een man geworden was, had Hij den mensen geleerd, hoe zij werkelijk God eren moesten en hoe er vrede op aarde zou kunnen zijn. Hij had hun geleerd nederig te zijn en trouw. Hij had gezegd, dat ze goed moesten zijn voor elkaar, dat ze elkander geen verdriet mochten doen. Geen verdriet; beter was het zélf droeve dingen te ondervinden, dan anderen het leven zwaar te maken. Maar het allermoeilijkste en vreemdste, wat Hij hun geleerd had, was, dat ze kwaad met goed moesten vergelden. „Dat is zó ontzettend moeilijk,” zei de heer, die vertelde, „ik kan jullie niet eens uitleggen, hoe moeilijk. Maar misschien hebben jullie zelf al eens ondervonden, hoe moeilijk het is om niets lelijks terug te doen, als je onrechtvaardig behandeld wordt, om dan toch vriendelijk en goed te blijven voor dien ander! En toch moeten we dat altijd proberen,

omdat Jezus, die zelf door de mensen zo vreselijk onrechtvaardig behandeld is, het ons geboden heeft."

De heer vertelde rustig verder, maar Lida's gedachten bleven achter. „Niets lelijks terug doen, als je onrechtvaardig behandeld wordt . . .” Toen de kinderen opstonden om te gaan zingen, stond ook Lida op. Ze nam Winnie bij de hand. „Kom mee,” „Gaan we weg,” vroeg Winnie verwonderd, toen Lida de rij uitging en naar de deur toe liep. „Ja,” zei Lida, „we gaan naar huis.” „Naar huis? Niet naar oma?” Winnie vroeg het verschrikt. „Nee,” zei Lida, „dat kan nu immers niet meer, we moeten naar huis.” Winnie begon zachtjes te schreien; ze was moe geworden van deze vreemde avond en het was buiten zo bitter, bitter koud. Waarom waren ze wegge- lopen, nu ze toch weer naar huis teruggingen? Moeder zou zo vrese- lijk boos zijn en Mien, Mien natuur- lijk ook! Ze keek naar Lida, die daar maar naast haar liep zonder iets te zeggen. „Heb je het geld verloren?” Maar Lida hoorde niet, wat haar zusje zei. Zwijgend ging ze, met wijde, schitterende ogen en een vastberaden trek op haar gezicht. Kwaad met goed ver- gelden, zoals Jezus wilde.

. . . Dus teruggaan naar moeder, die hen alleen had gelaten op Kerstavond.

Had moeder misschien ook nog nooit van dien Jezus gehoord? Terug naar huis, waar straks meneer Van der Sande zou komen wonen, tegen wien ze voortaan vriendelijk zijn moest, omdat Heer Jezus wil, dat je goed zult zijn voor iedereen. Terug naar Mien, die ze niet meer uit de hoogte behandelen mocht, omdat je nooit een ander verdriet mag doen.

Het was druk op straat. De winkelramen lokten met hun felle lichten nog vele kijkers en kopers; auto's suisden toeterend voorbij, trams rumoerden hol over de bevroren grond.

Maar Lida merkte van dit alles niets; klein en nietig tussen de onver- schillige grotestads-drukke, liep ze zwijgend onder de diepe, besterde winterhemel de weg terug naar huis. Moeder zou boos zijn en haar straffen. Iedereen zou willen weten, waarom ze weggelopen was en waarom ze weer uit zichzelf terug kwam. Het zou alles akelig zijn, want thuis hadden ze nog nooit van dien Jezus gehoord. Toch ging ze zonder aarzelen.



Zwijgend ging ze

Omdat Jezus, wiens geboorte vandaag door de mensen werd herdacht, het van haar verlangde, omdat ze voelde dat *Hij* gelijk had en niet zichzelf met al haar boze, harde gedachten. Een vreemde, eenzame avond was het voor Winnie geweest, een, die in geen enkel opzicht herinnerde aan de Kerstavonden van andere jaren met de brandende boom, de spelletjes en de limonade. Maar toch . . . toch . . . nog nooit had ze zo'n fijn, teer Kerstgevoel in zich gehad als deze wonderlijke Kerstavond met niets dan de standjes van moeder en Mien in het vooruitzicht.

HET STALLETJE.

Komt kinderkens komt, in het stalleken komt,
Uw Jezuken ligt zo allene,
Een ezeltje maar en een osje zijn daar,
Och, 't ligt er zo bitter te wenen!

Komt kinderkens komt, in het stalleken komt,
Neem 't Kindeke lief in uw armen;
In d'armpjes zo klein, aan uw harteke rein.
Daar 't Kindeke zich wil verwarmen.

Komt kinderkens komt, in het stalleken komt,
Uw Jezuken ligt zo allene,
Komt allen met spoed, naar 't Kindeke zoet,
Och laat het toch langer niet wenen.

(Psalterke, ADR. HAMERS.)
